

Vastine, luonnosvaihe

PROJEKTIN NIMI Piippolan kunta Piippolan osayleiskaava	Kaavan laatija	Päiväys 20.6.2023, viimeisin päivitys 19.12.2023
---	----------------	--

Yleiskaavan muutosluonnos oli yleisesti nähtävillä 8.6.2022-15.8.2022 valmisteluvaiheen kuulemistavarten (MRL 62 § ja MRA 30 §).

Kaavan muutosluonnoksesta saatiin seuraavat lausunnot ja kaksi mielipidettä, joihin on laadittu vastineet.

Lausunnot

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto

Luonto ja alueidenkäyttö -yksikkö

Alueidenkäyttöryhmä

Piippolan osayleiskaavan laadinta on käynnistynyt 20.1.2020 ja kaavoituksen 1. viranomaisneuvottelu on järjestetty 6.5.2020. Yleiskaava laaditaan Kirkonkylän asemakaava-alueelle ja sen laajennusalueille aluevarauskaavana, joka ei oikeuta suoriin rakennuslupiin. Rantavyöhykkeelle kaava laaditaan MRL 72 §:n mukaisena rakennuspaikkakohtaisena rakentamista ohjaavana yleiskaavana.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maankuntakaava on tullut luonnoksena nähtäville 8.8.2022 alkaen. Maankuntakaavatilanne tulee päivittää selostukseen.

Rantarakentamisen osalta tulee lisäksi huomioida, että uusille pysyvän asumisen rakennuspaikoille johtavien tieyhteyksien tulee olla samalla tavalla tulvankestäviä, kuin rakennuspaikkojenkin. Asuinrakentamista ei tule osoittaa sellaisiin paikkoihin, jotka jäävät tulvan saartamiksi. Mahdolliset tien korotukset tulee toteuttaa niin etteivät ne aiheuta haitallista padotusta. 1/100 a tulvauhanalaiselle alueelle suunnitelluista pengerryksistä ja tieyhteyksien korotuksista tulee pyytää Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto. Lausuntopyyntövaade tulee lisätä yleismääräyksiin.

Rantarakentamisen mitoituksen tai emätilaselvityksen osalta ELY-keskuksella ei ole huomauttamista. Rantarakentamista koskevat kaavamerkinnot ja -määräykset ovat selkeitä. Sen sijaan loma-asuntoalueen (RA) kaavamääräyksen osalta tulee huomioida jo edellä mainittu tieyhteyden tulvauhanalattomuus eli pysyvän asumisen alueilla tieyhteys ei saa olla tulvauhanalainen, mikä tulee huomioida päätöksenteossa. Yleisesti ottaen kahdessa samanaikaisesti vireillä olevassa samantyyppisessä osayleiskaavassa (Piippola ja Kestilä) olisi pääsääntöisesti hyvä käyttää samansisältöisiä kaavamerkintöjä. Esimerkiksi luonnonalueissa samalla indeksillä on erilainen sisältö.

Pohjois-Pohjanmaan alueen voimakkaan tuulivoimarakentamisen seurauksena myös sähkönsiirtokapasiteettia rakennetaan alueelle lisää. Koska kaava-alueella on jo tiedossa voimajohdon kehittämishanke, tulisi esim. energiahuollon EN-alueiden aluerajauksissa huomioida uusien voimajohtojen tilantarve. Kaava-aineistosta ei käy ilmi, onko EN-aluerajauksissa jo huomioitu tämä.

Luonnonsuojeluryhmä

Viranomaisneuvottelussa 6.5.2020 ELY-keskus totesi luontoselvityksen tarpeesta mm. seuraavaa (otteita muistiosta):

” - Alueelle tulee tehdä hyvä perusmuotoinen luontoselvitys, joka sisältää kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen, uhanalaisten ja rauhoitettujen lajien kartoituksen.

- Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet esitetään myös kaavakartalla, ja niiden keskinäiseen kytkeytyvyyteen tulee kiinnittää huomiota.

- Mahdollisten IVA-direktiivilajien esiintyvyydestä alueella ei ole tietoa. Niiden osalta mahdolliset lisääntymis- ja levähdyspaikat alueella tulee selvittää.

- Luontoselvityksen tulee perustua maastonselvitykseen.”

Viranomaisneuvottelun jälkeen kaava-alueita on muutettu siten, että Kortteisen tekojärven välittömät ranta-alueet jätettiin ulkopuolelle. Tämä aiheutti muutosta erityisesti linnustonselvitystarpeiden osalta.

Tehty luontoselvitys ei luontotyyppien ja lajistonselvitysten osalta vastaa sitä tasoa, mitä ELY-keskus on viranomaisneuvottelussa osayleiskaavan luontoselvitykseltä edellyttänyt. Nyt luontoselvitys perustuu olemassa oleviin kirjallisiin ja paikkatietoaineistoihin, jotka osayleiskaavan tietotarpeeseen nähden ovat puutteelliset eivätkä anna riittäviä lähtötietoja suunnittelulle. Nykymuodossa se vastaa hyvin taustaselvitystä, jonka pohjalta voidaan määritellä maastossa kartoitettavat kohteet. Yleiskaavatarkkuus huomioidaan työn toteutuksessa. Maastokäyntejä kohdistetaan karttatarkastelun ja muun aineiston perusteella potentiaalisesti arvokkaille luontokohteille sekä alueille, joille esitetään uutta maankäyttöä. Yksi maastokäynti törmäpääsky-yhdyskunnan tarkistamiseksi ei mitenkään vastaa sitä tietotasoa, mitä luontoselvityksiltä odotetaan. Esimerkiksi Lamujokivarren mahdolliset luonnonarvoiltaan huomioon otavat kohteet (esim. rehevät rantametsät, niitty laikut) tulee selvittää. Harjualueen soveltuvuutta ulkoilureiteille ja -rakenteille mm. kulutuskestävyyden kannalta tulee arvioida. Tekstissä mainitaan Paskokankaan alue luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaana alueena. Kaavaluonnoksessa ei kuitenkaan ole esitetty harjualueelta esim. MY-alueita.

Luontodirektiivin liitteen IV a eläinlajien potentiaalisia elinympäristöjä ja lisääntymis- ja levähdyspaikkoja on käsitelty pintapuolisesti. Koska viitasammakkokartoitusta ei ole tehty, potentiaaliset lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvat kohteet on syytä eritellä tarkemmin. Lepakoiden kannalta tärkeistä alueista, esim. ruokailualueet ja siirtymisreitit, on yleiskaavatasolla syytä tarkastella ja osoittaa potentiaalisia alueita, joihin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voi olla tarpeen kohdistaa selvityksiä. Saukon mahdollisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei ole käsitelty lainkaan, vaikka lajista on tuore havainto Kortteisen padolta ja Lamujoki lienee lajille sopivaa elinympäristöä.

Linnuston osalta Tiira-järjestelmästä peräisin olevaa aineistoa on analysoitu kohtuullisen hyvin tuloksin. Tiira-havaintotietokantaan ei kuitenkaan ole lähdeluettelossa asianmukaista viittausta. Viite tulee lisätä. Metson soidinalueet ovat ns. sensitiivistä lajitietoa, ja niihin kohdistuvan häirintäuhan vuoksi tietoa tulee käsitellä siten, että se on viranomaisten ja asiasta päättävien tahojen ja maanomistajan tiedossa, mutta ei yleisölle julkaistavassa aineistossa. Sensitiivisen lajitiedon luettelo on saatavissa Laji.fi-sivustolla (<https://laji.fi/about/709>), ja myös kaavoittajalta edellytetään siihen perehtymistä.

Havaintotiedot www.laji.fi-järjestelmästä tulee päivittää ja tehdä asianmukainen lähdeviittaus ohjeiden mukaan (<https://laji.fi/about/3042>).

Kaavaluonnoksessa on huomioitava lisäksi seuraavaa:

- Ulkoilureitti tulee siirtää pois metson soidinalueelta (luo-2-alue).

- Pistemäiselle luo-kohteelle (kissankäpälää kasvava niittymäinen alue) esitetään MRL 128 §:n mukaista toimenpiderajoitusta, mikä ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ei ole oikeaan osuva kaavamääräys. Sen sijaan suositus alueen säilyttäminen avoimena ja niittymäisenä on lajille paremmin soveltuva hoitosuositus.

Kaavaselostuksessa alueen luonnon ominaispiirteitä ja arvokkaita kohteita tulee kuvata tarkemmin. Yleisesti ottaen luonnonympäristön kuvauksessa on tarpeetonta luetella, mitä kaava-alueelta ei ole löytynyt, varsinkaan kun maastonselvitystä ei ole tehty. Luonnonympäristön kuvauksen ja vaikutusarvioinnin osalta kaavaselostusta voi täydentää sitten, kun luontoselvitystä on täydennetty.

Luontoselvitystä tulee täydentää edellä esitetyllä tavalla. Luontokadon ehkäisemisen kannalta kaavoitus on kunnassa yksi tärkeimmistä työkaluista. Tämän vuoksi luontoarvojen kartoittamiseen ja osoittamiseen tulee suhtautua asianmukaisella painoarvolla.

Ympäristönsuojeluyksikkö

Kaava-aineistossa tulee ottaa huomioon, että vedenottamoiden sijaintia koskevassa aineistossa on kyse kriittisestä aineistosta, joka täyttää julkisuuslain (621/1999) 24.1 §:n 7k mukaisen salassa pidettävien tietojen kriteerit. Vedenottamoiden esittäminen kartoilla on kielletty. Kaavaluonnoskartan pohja on vanhentunut, sillä siinä vedenottamot näkyvät. Aineiston karttapohjat tulee päivittää, jottei vedenottamoiden tarkkaa sijainti ole havaittavissa.

Lisäksi Vanhantienkankaan pohjavesialuetta tarkoitettaessa on tekstissä välillä vanhantienkangas ja välillä Vanhakangas. Nämä on syytä korjata.

Kaavamerkinnöissä on PIMA-kohteista todettu, että selvitetään tarkemmin ELY-keskuksen kassa ehdotusvaiheessa. Näin on tosiaan syytä tehdä, sillä osalla kohteista on tehty PIMA-selvityksiä sekä osalla on tehty myös puhdistustoimenpiteitä.

Pohjavesialuetta koskevassa kaavaselostuksessa todetaan, että maalämpökaivojen toteuttaminen edellyttää ELY-keskuksen myönteistä lausuntoa. Tähän olisi parempi todeta, että maalämpöjärjestelmän (maalämpökaivo, maapintapiiri tai vesistöpiiri) sijoittaminen pohjavesialueelle vaatii ELY-keskukselta lausunnon.

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Kaavaluonnoksessa esitettyjen, kantatien 88 kanssa risteävien jalankulun ja pyöräilyn sekä ulkoilu- ja moottorikelkkareittien osalta tavoitetilana tulee olla alikulkujärjestelyt. Osayleiskaavan laadinnassa tulee tarkastella mahdollisuudet kyseisten reittien alikulkupaikkojen yhdistämiseen ja osoittaa tarvittavat alikulkutarpeet. Moottorikelkkareitit tulee osoittaa tiealueen ulkopuolelle.

Kaavaluonnoksessa on esitetty kantatien 88 varteen Piippolan taajaman länsipuolelle jalankulun ja pyöräliikenteen yhteystarve. Yhteystarvemerkinä jatkuu asemakaava-alueella rakenteen sisäisillä yhteystarpeilla sekä pohjoisen suuntaan ulkoilureittimerkinnällä. Vastaavat jalankulun ja pyöräliikenteen yhteystarpeet on syytä huomioida myös muihin suuntiin, joihin osoitetaan uusia asunto- tai kyläalueita.

Vastine / Alueidenkäyttöryhmä

Maakuntakaavatilanne päivitetään kaavaselostukseen.

Kaavamääräyksiä tarkennetaan ja yhdenmukaistetaan soveltuvilta osin 25.1.2023 lainvoiman saaneen Kestilän osayleiskaavan määräysten kanssa. Nämä kaksi yleiskaavaa poikkeavat kuitenkin esim. luontoarvojen, alueiden olosuhteiden ja käytön osalta toisistaan, mikä huomioidaan tässä yhteydessä. Luo-merkinnät ovat kaavakohtaisia.

Määräyksiä tarkennetaan tulvauhan alaisia pääsyyteitä koskien niin, että pysyvälle asunnolle tai loma-asunnolle johtavan pääsyytien mahdollinen tulvatilanne otetaan huomioon, pengerryksistä ja tieyhteyksistä pyydetään lausunto ELY-keskukselta, ja että RA-rakennuspaikan muuttaminen pysyväksi asuinpaikaksi edellyttää, että tieyhteys ei ole tulvauhan alainen.

Voimajohtojen kehittämishankkeet selvitetään nyt ehdotusvaiheessa. Uusiutuvan energian hankkeiden kiivaasta rakentamisesta johtuen tiedot voimajohtojen parantamis- ja lisärakentamistarpeista päivitetään yleiskaavan ehdotusvaiheen aikana. Fingridiltä on saatu täydentävä lausunto uusiutuvan energian hankkeiden vaikutuksista kaavan suunnittelualueella. Vastauksessaan Fingrid totesi, että olemassa oleva linja tullaan uudistamaan ja tässä yhteydessä sen leveys lisääntyy hieman. Linja merkitään uudistettavana kaavakartalle ja sen leveys tarkistetaan.

Lisäksi Fingrid totesi, ettei sillä välttämättä ole tiedossa kaikkia uusituvan energian hankkeita, joten niistä on laitettu kysely Siikalatvalla ja sen lähikunnissa toimivien verkkoyhtiöille.

Vastine / Luonnonsuojeluryhmä

Keväällä 2020 pidetyn viranomaisneuvottelun jälkeen rajattiin Kortteisen ranta-alueet pois kaava-alueesta ja käytiin ELY-keskuksen kanssa erikseen keskustelua rajausmuutoksen vaikutuksesta pesimälinnuston selvitystarpeeseen. Tuolloin alustavasti arvioitiin, että tämän yleiskaavoituksen kohdalla saattaa linnuston osalta riittää törmäpääskyjä koskeva maastaselvitys ja Lintutieteelliseltä yhdistykseltä ostettavaan Tiira-havaintoaineistoon perustuva tarkastelu.

ELY-keskuksen kanssa on pidetty lausunnon antamisen jälkeen luontoasioita koskeva palaveri 17.3.2023, jossa käsiteltiin saatua lausuntoa, olevan luontoselvityksen täydennystarpeita sekä sovittiin vielä maastossa tehtävistä lisäselvityksistä. Palaverissa todettiin myös Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen jättämän lausunnon sisältö.

Muuttuvaa maankäyttöä suunnitellaan Piippolan osayleiskaavassa varsin vähän. Muutosalueet eivät ole olleet tarkasti tiedossa luontoselvitysten laatimishetkellä. Alueet, joille on esitetty muuttuvaa aktiivista maankäyttöä (asuista tai loma-asumista) erottuvat kaavaluonnoskartalta selkeästi valkopohjaisina alueina. Harjualueelle on esitetty ulkoilureittejä pääasiassa olevien käytössä olevien tiepohjien ja ajourien sekä kunnan toteuttaman valaistun kuntoradan kohdalle. Uusien reittien yhteystarpeet erottuvat kaavakartalla nuolimerkinnöin.

Harjua käytetään jo nykyään monipuolisesti ulkoiluun. Piippolan kirkonkylän asukasmäärä ei lisäännä kaavoituksen myötä merkittävästi, joten kaavasunnitelmien ei arvioida juurikaan vaikuttavan harjualueen ulkoilureittien käyttäjämääriin tai lisäävän kulutusta, joten olevaa valaistua kuntorataa/latua ei siirretä toisaalle. Sensitiivisten lajien sijaititietoja ei esitetä ehdotusvaiheen kaavakartalla. Arvio harjualueen soveltuvuudesta ulkoilureiteille ja -rakenteille lisätään kaavaselostukseen.

Luontoselvityksen maininta Paskokankaan alueesta luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaana alueena perustuu Pohjois-Pohjanmaan liiton POSKI-hankkeen tietoihin. Yleisesti saatavilla olevista raporteista ei löytynyt tarkempaa tietoa arvoista tai kriteereistä, joiden pohjalta arvokkaita alueita on nimetty. Aluetta käytetään metsätalouteen ja sillä on tehty harvennushakkuita.

Aiemmin tehtyä luontoselvitystä ja kaavan luontovaikutusten arviointia täydennetään ELY-keskuksen kanssa työpalaverissa 17.3.2023 sovitulla tavalla. Maastokäyntiä edellyttäviä lisäselvityksiä ovat uusien rakennuspaikkojen luontoarvojen tarkistaminen ja harjujakson arvojen tarkistaminen maiseman ja topografian osalta. Kesällä 2023 tehtävän maastokäynnin yhteydessä tarkastellaan samalla Lamujokivarren mahdollisia luontoarvoja myös niillä ranta-alueilla, joille ei muuttuvaa maankäyttöä ole suunniteltu.

Linnuston osalta käydään läpi muuttuvan maankäytön alueet. Kaava-alueella ei esitetä mitään sellaista uutta maankäyttöä, joka voisi vaikuttaa heikentävästi metson soidinolosuhteisiin. Sensitiivisiä lajeja koskevat tiedot, metso mukaan lukien, on poistettu julkisesta selvitysaineistosta ja tehty niistä erilliset salassapidettävät liitteet viranomaiskäyttöön. Tästä syystä luo-2 merkinnän sisältö muuttuu luonnosvaiheen jälkeen tarkoittamaan lähinnä muuttolintujen levähdysalueena toimivia peltoja.

Vanhalla maa-ainesten ottoalueella sijaitseva törmäpääskyn pesimäalue otetaan huomioon ottoalueen merkinnässä (EO/MU). Koska alueelle kaavaillaan uusia maa-ainesten ottolupia, tulee pesinnän mahdollisuus ottaa huomioon maa-ainesten otossa koko tällä maa-ainesten ottoalueella.

Luontodirektiivin liitteen IV(a) keskeiset lajit, joiden levinneisyysalueelle kaava-alue ulottuu, ovat saukko, lepakot ja viitasammakko. Näiden tiukasti suojeltujen eläinlajien lisääntymis- tai levähdyspaikkojen potentiaalista sijoittumista kaava-alueelle arvioidaan tarkemmin olemassa olevien lähtötietojen perusteella. Lisäksi maankäyttöä koskien arvioidaan, onko ko. alueilla sellaisia yleiskaavassa esitettyjä maankäytön muutoksia, jotka voisivat vaarantaa näiden paikkojen säilymisen.

Aiemmin tehdyt maast selvitykset ja selvitysmenetelmät kirjataan tarkemmin kaava-asiakirjoihin ja muitakin tietoja ja vaikutusten arviointia päivitetään tarpeen mukaan.

Kaavamääräystä pistemäisen luo-kohteen (kissankäpälää kasvava niittymäinen alue, ehdotusvaiheessa pistemerkintä luo-2) merkinnän sanamuoto tarkistetaan lausunnon johdosta.

ELY-keskuksen tietoon tuodaan, että luontoselvityksen täydennyksessä löytyi lisää keltakurjenmiekan esiintymiä, jotka merkitään kaavaehdotuksessa pistemerkinnällä luo-1, koska laji on Pohjois-Pohjanmaalla rauhoitettu. Lamujokivarresta löytyi myös entinen hakamaa, jonka ennallistaminen hakamaaksi olisi suositeltavaa. Yleiskaavaehdotuksessa alue on rajattu luo-4-rajaviivalla.

Vastine / Ympäristönsuojeluyksikkö

Kaava- ja selvitysaineiston karttapohjat päivitetään niin, että vedenottamoiden tarkat sijainnit eivät ole havaittavissa. Vanhatienkankaan pohjavesialueen nimeä koskevat tekstivirheet tarkistetaan.

Pohjavesialuetta koskevaa kaavamääräystä tarkistetaan, verrataan Kestilän osayleiskaavan vastaavaan merkintään, ja lisätään siihen pohjavesialueelle sijoittuvaa maalämpöjärjestelmää koskeva lausuntopyyntövaade.

ELY:ltä pyydetään alustava luettelo PIMA-kohteista. ELY:n kanssa pidetään työpalaveri, jossa sovitaan PIMA-kohteiden esittämisestä kaavassa ja tarkennetaan kohteiden tila, sijainti ja laajuus.

Vastine / Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Jalankulun ja pyöräliikenteen yhteyksien sekä reitistöjen laajentamismahdollisuuksia ja -tarvetta tarkastellaan vielä ehdotusvaiheessa. Kaavassa voidaan esittää uusia alikulkuvarauksia, alikulkujen yhdistämiä ja jalankulun ja pyöräilyn (tai ulkoilureitin) yhteystarve keskustan itäpuolelle, kantatien 88 eteläpuolelle. Yhteyttä voitaneen käyttää myös ajoyhteytenä yksittäisille rakennuspaikoille mahdollisen maantieliittymästä luopumisen yhteydessä.

Kaavakartan moottorikelkkaurat perustuvat oleviin kelkkauriin. Kelkkaurien merkinnät siirretään kaavassa tiealueen ulkopuolelle, jolloin ne voidaan ottaa huomioon asemakaavaa muutettaessa tai jos reittiin ollaan muuten tekemässä perustavaa laatua olevia parannuksia tai muutoksia.

Kaavassa ei suunnitella olevasta asutusrakenteesta erillään olevia tai uusille alueille laajenevia merkittäviä uusia asunto- tai kyläalueita vaan uudet rakentamisen alueet ovat pääasiassa yksittäisiä tontteja.

Tarvittaessa pidetään ELY-keskuksen kanssa työpalaveri kaavaehdotukseen tehtävistä liikenne- ja reittiasioista koskevista muutoksista.

Oulussa 19.12.2023

Sweco Finland

2. Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto

Tämä museon lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu laati suunnittelualueelle arkeologisen selvityksen syksyllä 2020. Alueelta tunnettiin entuudestaan kolme kiinteää muinaisjäännöskohdetta ja lisäksi selvityksessä löytyi kymmenen uutta kohdetta, jotka olivat kaikki tervahautoja.

Muinaisjäännöksistä tulee käyttää hankkeessa sitä nimeä, joka on muinaisjäännösrekisterissä ja yksilöiviä muinaisjäännöstunnuksia. Kohteiden muinaisjäännöstunnukset löytyvät alla olevasta luettelosta. Kohteiden nimiä ei tarvitse muuttaa inventointiraporttiin, mutta kaavassa tulee käyttää muinaisjäännösrekisterin mukaisia kohdenimiä. Inventointiraportissa kohde nimeltä Kankaalla on muinaisjäännösrekisterissä nimellä Kangaskylä ja kohde Kankaala 2 on nimellä Kangaskylä 2. Kohde Kankaala 2 on muu kulttuuriperintökohde, koska kyseinen tervahauta ei ikänsä puolesta täytä muinaisjäännöksen kriteereitä.

Kohdeluettelo:

Köllölä kivikautinen asuinpaikka 603010014

Pajukangas esihistoriallinen maarakenne / kuoppa 603010016 (poistettu kiinteä muinaisjäännös, ei rauhoitettu)

Rytikorpi W esihistoriallinen maarakenne / kuoppa 603010015

Rytikorpi tervahauta 1000039880

Kankaala -> Kangaskylä tervahauta 1000039893

Kankaala 2 -> Kangaskylä 2 tervahauta 1000039893 (muu kulttuuriperintökohde)

Kommankaarto tervahauta 1000039894

Likkainkaarto tervahauta 1000039895

Lähdeneva tervahauta 1000039896

Paskokangas tervahauta 1000039897

Paskokangas 2 tervahauta 1000039898

Sämpsänneva tervahauta 1000039899

Tervalampi tervahauta 1000039901

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty kaavakartalle asianmukaisesti muinaismuistokohde/-alue sm -merkinnällä.

Historialliset kylänpaikat on merkitty kaavakartalle merkinnällä s. Kaavamääräyksessä lukee Kulttuuriperintökohde, historiallinen kylänpaikka. Kaavamääräystä voi täydentää seuraavasti: "Muu kulttuuriperintökohde (historiallinen kylänpaikka): Alueella olevat historialliset rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Pohjois-Pohjanmaan museo) kanssa".

Historialliset tielinjaukset on merkitty kaavakarttaan liilalla katkoviivamerkinnällä ja kaavamääräykseen tekstillä Arvokas reitti tai vanha kulkutie. Tienlinjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää. Historiallisille tielinjoille suositellaan merkintää: s/historiallinen tielinja: Tien linjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää. Tavanomaiset tien hoito- ja kunnostustyöt ovat sallittuja. Suuremmista tien linjausta ja sen rakenteiden muuttamista koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon kanssa.

Historialliset tielinjaukset merkinnällä on merkitty kaksi tielinjausta: Vanha maantie (1000039935) ja Nuorisoseurantie (1000044890). Kohde Vanha maantie vaikuttaa olevan merkitty kaavakartalle vain osittain. Kohteen merkintä on hyvä tarkastaa.

Historiallisista kylänpaikoista ja historiallisista tielinjauksista ei ole kohdeluettelo kaavaselostuksessa. Niistä olisi hyvä lisätä luettelot kaavaselostukseen. Historiallisten kylänpaikkojen muinaisjäännöstunnukset löytyvät muinaisjäännösrekisteristä osoitteesta www.kyppi.fi.

Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine:

Inventointiraportissa esitetyt kohteet esitetään yleiskaavakartalla muinaisjäännösrekisterin mukaisilla kohdenimillä (Kankaala -> Kangaskylä tervahauta 1000039893 ja Kankaala 2 -> Kangaskylä 2 tervahauta 1000039893 (muu kulttuuriperintökohde)).

Historiallisen kylänpaikan ja historiallisen tielinjan merkintöjen ja määräysten tekstejä täydennetään/muutetaan esitetyllä tavalla, ja esitetään niistä luettelo kaavakartalla ja kaavaselostuksessa. Kylänpaikat ovat osittain samoja paikkoja kuin rakennetun ympäristön arvokkaat kohteet.

Tarkistetaan kohteen Vanha maantie (1000039935) viivamerkin laajuus niin, että kohde on kaavakartan alueella esitetty kokonaisuudessaan.

Oulussa 19.12.2023

Sweco Finland

3. Pohjois-Pohjanmaan museon lausunto

Tämä museon lausunto koskee rakennettua kulttuuriympäristöä.

Kaavoitettava alue käsittää Piippolan kirkonkylän lähiympäristöineen, kantatien 88 ympäristöä ja Lamujoen lähiympäristöä. Suunnittelualan pinta-ala on noin 2793 ha, josta vuoden 2003 yleiskaava kattaa noin 710 ha.

Suunnittelualan keskellä sijaitsee Piippolan kirkonkylä, jossa on säilynyt vanhaa rakennuskantaa. Suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä sijaitsee kaksi valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä, Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä ja Saviselkä-Piippola-maantie, sekä maakunnallisesti arvokas Manninkangas. Ne on osoitettu osayleiskaavakartalla asianmukaisin kaavamerkinnoin ja -määräyksin. Kaavakartalle on osoitettu myös Peltoperän paikallisesti arvokas kulttuuriympäristöalue.

Piippolan kirkonkylän osayleiskaavaluonnosta varten on selvitetty kattavasti suunnittelualueella sijaitsevat valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. Kohteet on listattu ja osoitettu osayleiskaavakartalla asianmukaisin kaavamerkinnoin ja suojelumääräyksin. Maakunnallisesti merkittävien kohteiden joukkoon on Pohjois-Pohjanmaan museo nostanut tarkemman inventoinnin jälkeen yhden paikallisesti arvokkaista kohteista: TERVEYSTALO.

Paikallisesti arvokkaiden kohteiden listalla kulttuuriympäristöselvityksen sivulla 11 on mainittu kohde nimeltä Kontula. Kyseisestä kohteesta ei löytynyt inventointitietoja kulttuuriympäristöselvityksestä eikä KIOSKI-tietokannasta. Paikallisesti arvokkaita kohteita on osayleiskaavakartassa esitetty säilytettäväksi runsaasti.

Ehdotusvaiheeseen mennessä on hyvä tiedottaa kaikkia arvokohteiden omistajia kyseisestä asiasta.

Muilta osin Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Siikalatvan Piippolan kirkonkylän osayleiskaavan luonnoksesta arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Vastine:

Esitetään Terveystalo maakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristökohteena Pohjois-Pohjanmaan museon tarkemman inventoinnin pohjalta. Tämä aiheuttaa myös muutoksia kohdeluetteloiden numerointiin.

Paikallisesti merkittäviä uusia kohteita on yleiskaavassa esitetty säilytettäväksi runsaasti. Kunta on tiedottanut niiden omistajia asiasta ennen ehdotusvaihetta kirjeitse. Maanomistajille voi olla epäselvää, mitä merkintä käytännössä tarkoittaa esimerkiksi kunnostusavustuksen saamisen kannalta.

Kohteen Kontula inventointitietoja on täydennetty luonnosvaiheessa saatujen lisätietojen pohjalta. Kohde sijaitsee Saviselkä-Piippola -maantien varressa ja muodostaa osan tien maisemasta. Laajennusosa on tieltä katsottuna piilossa rakennuksen ja kasvillisuuden takana.

Kuvat StreetView:istä ohessa.

Oulussa 19.12.2023

Sweco Finland

4. Jokilaaksojen pelastuslaitoksen lausunto

Suunnittelualueella on kaavaselostuksen mukaan kaksi vedenhankintaa varten tärkeää 1-luokan pohjavesialuetta (Paskokangas ja Vanhatienkangas), jotka on huomioitukin yleiskaavaluonnoksessa.

Pelastusviranomainen pyytää huomioimaan myös sen, että teollisuuslaitosten tulipaloissa sammutusvedet saattavat muodostaa merkittävän riskin alueen ympäristölle. Sammutusvesien johtamiseen ja kokoamiseen tulisi siksi varautua ennakolta. Em. sammutusvesiin liittyviä linjauksia on käsitelty sammutusvesisuunnitelmassa, jonka alueen kunnat ja vesilaitokset ovat yhteistyössä Jokilaaksojen pelastuslaitoksen kanssa laatineet.

Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty tulvauhan alaisia alueita. Tulvauhan alaiselle alueelle ei saa sijoittaa maanalaisia kemikaalisäiliöitä.

Pelastusviranomainen pyytää lisäksi huomioimaan kaavoitusvaiheessa pelastustoiminnan edellytykset alueella varmistamalla riittävät ajoreitit pelastustoimen operatiivisille yksiköille.

Vastine:

Lisätään pohjavesialuumerkintään seuraava sammutusvesiä koskeva lause: Pohjavesialueelle sijoitettavasta uudesta tai merkittävästi muuttuvasta teollisesta toiminnasta tulee ilmoittaa kunnan ympäristövalvontaan ja tarvittaessa laatia erillinen suunnitelma siitä, miten varaudutaan pelastuslaitoksen sammutusvesien johtamiseen ja kokoamiseen palotilanteessa.

Tulvauhan alaisen alueen merkintään lisätään kielto uusista maanalaisista öljysäiliöistä ja muista kemikaalisäiliöistä ja velvollisuus tarkistaa olevat säiliöt. Kestilän osayleiskaavassa on vastaava määräys.

Pelastuslaitos voinee käyttää alueille osoitettuja pääsyteitä ajoreitteinä rakennuspaikoille. Yleiskaavassa esitetään ehdotus siitä, miltä suunnalta kullekin alueelle pääsee, mutta pääsytie voidaan yleiskaavan estämättä toteuttaa toisinkin, eikä yleiskaavassa esitetä rakentamisalueiden sisäisiä ajoyhteyksiä.

Pelastustoiminnan ajoreitit tarkentuvat tarkemmassa maankäytön suunnittelussa, kuten palstoitussuunnitelmissa ja mahdollisissa asemakaavoissa. Yleiskaavaan voidaan kuitenkin lisätä yleismääräys, jossa käsitellään pelastustoiminnan edellytysten kannalta riittävien ajoreittien varaamista pelastusajoneuvoille, esimerkiksi: Yleiskaavaa tarkemmassa suunnittelussa tulee varata pelastustoiminnan edellytysten kannalta riittävät ajoreitit pelastusajoneuvoille.

Oulussa 19.12.2023

Sweco Finland

5. Siikaverkko Osuuskunnan lausunto

Siikaverkko Osuuskunnalla ei ole huomautettavaa Piippolan kirkonkylän osayleiskaavaluonnokseen.

Vastine:

Lausunto ei aiheuta muutoksia yleiskaavaehdotusta valmisteltaessa.

Oulussa 20.6.2023

Sweco Finland

6. Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry:n lausunto

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys on tutustunut Piippolan osayleiskaavan laajennusta ja päivitystä koskevaan aineistoon. Valitettavasti linnuston osalta joudumme toteamaan luontoselvityksen olevan niissä määrin puutteellinen, ettei sitä voida sellaisenaan käyttää päätöksenteon perusteena.

Linnustonselvitys jää puutteelliseksi monilta osin. Varsinaisia maastokäyntejä pesimälinnuston selvittämiseksi ei ole tehty lainkaan. Vaikka havaintopalveluista saa käyttökelpoista pohjatietoa luontoselvityksen tueksi, selvitys ei voi kokonaisuudessaan nojata niihin – luotettavasti pesimälinnuston voi selvittää vain maastokäynnein. Törmäpääskyn pesimäaluetta on käyty tarkistamassa maastossa 18.6., mutta tämä selvitys on itsessään riittämätön.

Tämän johdosta PPLY lausuu, ettei Piippolan osayleiskaavan päivitystä ja laajennusta tule hyväksyä ennen kuin alueelta on tehty asianmukaiset, koko hankealuetta koskevat linnustonselvitykset. Tämä tarkoittaa koko hankealueen pesimälinnuston selvittämistä kahtena ajankohtana: huhti-toukokuussa varhaisemmin aloittavan pesimälinnuston selvittämiseksi ja kesäkuun alussa. Lisäksi metsäkanalinnuston soidinpaikat tulee selvittää maastokäynnein.

Vastine:

Aiemmin tehtyä luontoselvitystä ja kaavan luontovaikutusten arviointia täydennetään ELY-keskuksen kanssa työpalaverissa 23.3.2023 sovitulla tavalla. Maastonselvitykset myös kirjataan tarkemmin ja selvitysraporttiin. Kokouksessa kerrattiin mm. Pohjois-Pohjanmaan lintutieteelliseltä yhdistykseltä ja ELYltä saadut lausunnot.

Linnuston osalta käydään läpi muuttuvan maankäytön alueet ja arvioidaan niiden vaikutuksia linnustoon tarkemmin Tiira-aineiston pohjalta. Kaava-alueella on oleva valaistu hiihtolatu/kuntorata, jonka ympäristöön ei esitetä mitään sellaista uutta maankäyttöä, joka voisi vaikuttaa heikentävästi metson soidinolosuhteisiin. Myöskään Piippolan kokonaisuusluvun ei odoteta kasvavan, joten kuntoradan käytön määrään ei ole odotettavissa merkittävää muutosta. Olevaa valaistua kuntorataa/latua ei siirretä toisaalle.

Kesäkuussa 2023 tehdyn maastokäynnin yhteydessä on tarkasteltu Lamujokivarren mahdollisia luontoarvoja myös niillä ranta-alueilla, joille ei muuttuvaa maankäyttöä ole suunniteltu. Muille alueille, joille ei ole tulossa maankäytön muutoksia, tai viljelykäytössä oleville avoimille peltoalueille, ei tehdä uusia maastokäyntejä.

Metson soidinpaikkoihin liittyvät arvioinnit ja tarkennukset tehdään luontoselvityksen salassapidettävään viranomaisliitteeseen. Arvio on, että olennaisia vaikutuksia metson soidinpaikkaan ei tällä kohtaa ilmene.

Tarkentavan maastokäynnin tulokset raportoidaan ennen yleiskaavaehdotuksen nähtäville asettamista ja referoidaan kaavaselostukseen.

Oulussa 1.12.2023

Sweco Finland

Mielipiteet

1. Kulttuuriympäristöasiat yleisesti

(1 allekirjoittanut)

Kiittäen tiedotteestanne ja mahdollisuudesta lausua luonnoksesta mielipiteen totean seuraavaa

Piippolan kirkonkylän osayleiskaavaluonnos on Siikalatvan kunnan kulttuuristrategian 2022-2025 mukainen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä.

Kyläkulmien erityispiirteitä on tuotu esille. Paikallisen rakennuskulttuurin inventoinnissa korostuu sodanjälkeinen rakentaminen, mikä on aiemmissa inventoinneissa jäänyt vähälle huomiolle.

Rakennusperinteen inventointeja on mahdollista käyttää mm. alueittaisia kylähistoriikkeja tehtäessä, luettelointia voi selkeyttää sitä silmällä pitäen. Asukkailta ja omistajilta saa kohteita täydentäviä tietoja.

Pentti Haanpäähän liittyviä kohteita on hyvä tuoda esille, koska kirjailijan elämällä on laajempaakin kiinnostusta. Tarvetta pienoismallille tai vastaavalle Piippolan keskustasta 1950-luvun alussa on, koska ympäristö on kovin muuttunut.

Kaavaluonnoksessa on esitetty haja-asutusalueelle uusia rakennuspaikkoja, mikä toivon mukaan elvyttää kylää ja tuo uusia asukkaita.

Vastine:

Lausunnossa pidetään sinänsä hyvänä, että yleiskaavaan tulee nyt myös sodanjälkeistä rakentamista tiedoksi mm. maanomistajille. Samoin on pidetty hyvänä kylien täydentämistä uusilla rakennuspaikoilla, mikä elvyttäisi kyliä ja toisi uusia asukkaita.

Mielipiteen johdosta kaavan selostuksessa voidaan tuoda paremmin esille Pentti Haanpäähän liittyviä kohteita.

Valitettavasti kaavatyön yhteydessä ei mahdollista tehdä laajaa kylähistoriikkien tekemistä tukevia asukkaiden ja maanomistajien haastatteluja.

Tällaiselle olisi kyllä tarvetta omana projektinaan, johon voisi liittyä myös historiallisen pienoismallin rakentaminen. Erillishanke voisi tukea esimerkiksi kulttuuri- ja maatilamatkailua kunnan alueella, sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja yhteyksiä vanhimpien ja nuorempien kylän asukkaiden välillä.

Oulussa 24.8.2023

Sweco Finland

2. Ikolankuja 60

(2 allekirjoittanutta)

Emme hyväksy luonnoksen suunnitelmaa.

Ostimme tämän vanhan maatilän huhtikuussa 2021 aikeissa perustaa yritystoimintaa tilalle. Suunnittelemamme yritystoimintaan tarvitaan koko tontti. Suunnitelmiimme kuuluu mm. kotieläinpiha ja ratsastustoiminta, sekä kesäleirit lapsille ja hyvinvointiviikonloput aikuisille. Elinkeinotoimintaa on siis tarkoitus tehdä ja siihen tarvitaan koko tontin pinta-ala.

Toimintaa on aloitettu mm. perustamalla kiinteistöön kuntosali, sekä järjestämällä piha-alueella ryhmätreenejä. Navetassa on aloitettu muutostyöt hevosille sopivaksi talliksi. Toimintaa laajennetaan vähitellen koko ajan. Lisäksi tällä hetkellä toisella kaavaluonnokseen merkityllä alueella on perunamaa ja toisella juurikasvimaata.

Iso tila on ostettu nimenomaan sen takia, että yritystoiminnan perustaminen olisi mahdollista ja nämä suunnitellut kaavamuunnokset estävät toiminnan aloittamista. Hevoset ja muutkin eläimet tarvitsevat lain määräämät laidunalueet. Ne meillä nyt on.

Emme myöskään halua kaavoihin merkittävien rakennuksia kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi, sillä rakennuksia on tarkoitus hyödyntää yritystoimintaan ja kunnostustoimet sitä varten ovat tarpeellisia.

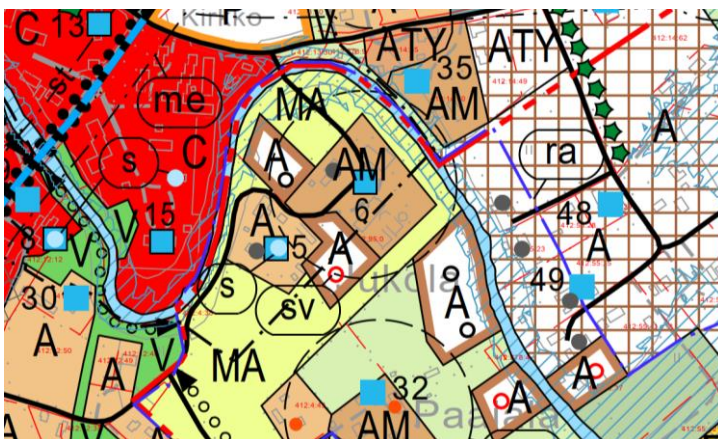
Siikalatva on mainoksillaan pyrkinyt saamaan nuoria yrittäjiä ja paluumuuttajia asukkaikseen. Mekin jäämme tänne. Tämän tyyppinen kunnan toiminta, jossa ihmisten omistamille maille tehdään suunnitelmia ja luonnoksia kysymättä maanomistajilta mitään, ei tue aloittelevia yrittäjiä.

Olemme tehneet suunnitelmia ja investoineet jo yritykseemme ostamalla kiinteistöt, laitteet ja tarvittavat maat ja nyt toivomme, että kunta tukee toimintaamme antamalla meille työrauhan mm. antamalla pitää ja käyttää meidän omistamamme maat niin kuin me allekirjoittaneet olemme suunnitelleet.

Vastine:

Alueen kaavallinen tilanne voimassa olevissa kaavoissa ja uudessa yleiskaavaluonnoksessa

Kyseinen alue on voimassa olevan yleiskaavan aluetta, mutta ei sisällä Piippolan kirkonkylän asemakaava-alueeseen. Tila rajautuu uudessa luonnoksessa etelässä toiseen maatilaan (AM+MT+MA) ja sen voimassa oleviin rakentamattomiin A-rakennuspaikkoihin, lounaassa A-rakennuspaikkaan ja muualla Lamujokeen. Tilalle (AM+MA+A) on luonnoksessa esitetty yksi voimassa olevan yleiskaavan mukainen rakennuspaikka ja mitoituseseen perustuen toinen (A-rakennuspaikka).

Tilan sijainti yleiskaavaluonnoksessa.

AM-merkintä on Maatilojen talouskeskusten alue. Merkinnän mukaan: "Alue varataan elinkeinotoimintaa ja siihen liittyvää asumista varten. Samaan pihapiiriin saa toteuttaa pää- tai talusrakennuksen yhteyteen tärkeimmiltä asumiseen vaikuttavilta tiloiltaan esteettömän sivuasunnon ja kulttuuriympäristöön sopivia maatilamatkailurakennuksia, joita ei rantamitoitusalueella saa erottaa omiksi rakennuspaikoikseen. Rakennusoikeudet harkitaan tapauskohtaisesti. Mikäli aktiivinen maa- ja metsätalous on loppunut, aluetta

voidaan käyttää asuntoalueena tai loma-asuntoalueena. Tällöin ulko- ja tuotantorakennuksia ei lasketa rakennusoikeutta vähentäväksi.” Merkintä siis tarkoittaa, että tuotantorakennusten (mm. talliksi muutettava navetta) lisäksi alueelle voi rakentaa uuden sivuasunnon ja maatilamatkailurakennuksia.

Niemen kärki on osoitettu maisemallisesti arvokkaana peltoalueena MA, jonka säilyminen avoimena viljelykäytössä tai niittynä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Piippolan kirkonkylän elinvoiman ja maaseutumaisen kyläkuvan säilymisen kannalta on hyvä, että yleiskaava-alueelle kehitetään uutta yritystoimintaa, kuten tässä tapauksessa monipuolista maatilamatkailua ja vapaa-ajan palvelutoimintaa.

Joen vastarannalla on voimassa olevan yleiskaavan varaus yksityisille palveluille (PY), pientaloille ja yritystoimintaan varattua aluetta (AP ja TY), rannan virkistysaluekaistaletta (V) ja maatala (AM). Asemakaavassa nämä joen pohjoispuoliset alueet ovat palveluiden alueita, virkistysaluetta, maatalan talouskeskus, pientalon rakennuspaikka ja TY-1 -rakennuspaikka.

Vastine

Hevostalous ja kotieläinpihatoiminta ovat yleiskaavaluonnoksen avoimena pidettävälle maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle (MA) sopivaa ja toivottua toimintaa. Maatalouteen liittyvä mahdollinen lisärakentaminen tulee MA-alueilla ensisijaisesti sijoittaa nykyisten rakennusten läheisyyteen tai avoimen maisematilan reuna-alueille.

Myös yritystoiminnan kehittäminen Siikalatvalla, esim. kuten hyvinvointipalvelut, ratsastuspalvelut ja maaseutuun liittyvä leiritoiminta on erittäin toivottua.

Yleiskaavassa lisätty rakennuspaikka tai osa siitä voidaan liittää AM-rakennuspaikkaan, koska ko. merkintä mahdollistaa erillisen sivuasunnon rakentamisen pihapiiriin. Sivuasunnolla ei kuitenkaan tällöin ole omaa tonttia, eikä sitä voine myydä erikseen.

Yleiskaava ei velvoita rakentamaan siinä osoitettuja uusia rakennuspaikkoja, mutta antaa mahdollisuuden joskus myöhemmin - jos kotieläinpiha ja hevostalous ei jossakin vaiheessa ole enää ajankohtainen – rakentaa tai myydä nämä tontit. Yleiskaavaluonnos ei estä harjoittamasta alueella omistajien kaavailemaa toimintaa.

Kotieläinpihatoiminnassa tulee ottaa huomioon ympäristön suojelua ja eläinten pitoa koskevien lakien ja asetusten määräykset riittävästä suojaetäisyyksistä mm. vesistöihin, kaivoihin ja asuinkäytössä oleviin rakennuksiin.

Mielipiteessä ei haluta tilalle suojelumerkintää (nro 6). Tämä ”Jukolan luhti” on kuitenkin maakunnallisissa inventoinneissa osoitettu maakunnallisesti arvokkaaksi. Tätä luhtia ei saa purkaa, ja jos luhdin ulkoasua muutetaan, tulee muutoksesta pyytää maakuntamuseon lausunto. Luhtia voi käyttää suojelusta huolimatta tarkoituksiin, joissa rakenteita ei muuteta. Muita talouskeskuksen rakennuksia suojelumääräys ei koske, joten niissä voi tehdä niin paljon muutoksia kuin on tarpeen yritystoiminnan ja asumisen kannalta.

Kyse ei oikeasti ole isosta asiasta, jos maanomistajilla ei ole välttämätöntä tarvetta tällaisiin muutoksiin taikka luhtiaitan purkamiseen. Jos esimerkiksi purkaminen olisi välttämätöntä, voi hakea purkulupaa, josta pyydetään lausunto maakuntamuseolta. Merkintää ei kuitenkaan voi poistaa yleiskaavasta, koska luhtiaitta on Pohjois-Pohjamaan liiton inventoinneissa/selvityksissä todettu maakunnallisesti arvokkaaksi.

Säilytetään vanhan voimassaolevan yleiskaavan lisärakennuspaikka ja sisällytetään tilalle osoitettu uusi rakennuspaikka maatalan talouskeskuksen rakennuspaikkaan (AM) -merkinnällä, jota siis laajennetaan. Ratkaisusta on keskusteltu maanomistajan kanssa (Siikalatvan kunta/Perttu Haapalahti ja maanomistaja).

Ei muita muutoksia mielipiteen johdosta.

Oulussa 19.12.2023

Sweco Finland